

1. ROZMOWA

- z archiwum prof. Andrzeja Rzeplińskiego -

Poniedziałek - Piątek 8.10 CET - salon@radio.com.pl

**Wiesław Kaczmarek - minister skarbu i prof. Andrzej Rzepliński - Komitet Helsiński. - gość
Krzysztofa Skowrońskiego
08-02-2002**

Krzysztof Skowroński : Gościem jest profesor **Andrzej Rzepliński**, członek Komitetu Helsińskiego. Najpierw taka wiadomość dnia, łączymy się z ministrem skarbu **Wiesławem Kaczmakiem** . Zaskoczyło pana zatrzymanie prezesa ORLEN-u ? Jak pan to komentuje ?

Wiesław Kaczmarek : Zaskoczyła mnie o tyle, ponieważ z chwilą zatrzymania otrzymałem tę wiadomość od stosownych instytucji, że taki fakt nastąpi . To, co mnie interesowało, to czekałem na interpretację, co jest powodem . Powodem zdaje się, są sprawy, które wynikają z poprzedniej działalności prezesa PKN ORLEN w innych instytucjach finansowych, jak NFI. Poszukiwanie związku tej działalności ze sprawami, które wynikają z kolei ze sprawy tak zwanej PZU Życie. Zakładam, że to nie ma wprost żadnego związku z działalnością pana prezesa w spółce, którą on zarządza, a więc PKN ORLEN.

KS: Czyli to nie związku z ORLEN-em, a tylko z jednym z NFI ?

WK: Nie znam tych materiałów, na podstawie których podjęto typu działania. Było zatrzymanie, z oczekiwaniem bycia gotowym do składania dalszych wyjaśnień. Ja trochę ze zdziwieniem przyjąłem taki trochę lekceważący ton pana prezesa, który mówi, że to są jakieś sprawy sprzed czterech lat. Rozumiem, że sprawy sprzed czterech lat mają też swoje znaczenie bez względu na to, kiedy się wydarzyły. Po prostu nie należy ich lekceważyć, jeżeli miały miejsce.

KS: Również się pojawiają takie stwierdzenia, że to jest prowokacja, że pan minister chce zmienić zarząd ORLEN-u . Dzisiaj jest jakieś ważne zgromadzenie w ORLEN-ie i takie rzeczy się dzieją po to, żeby osłabić jego pozycję wewnątrz ORLEN-u ?

WK: To jest oczywiście myślenie kategoriami spisku. Tak faktycznie się składa, że dzisiaj o 10.00 jest Rada Nadzorcza spółki PKN ORLEN, ale mogę tylko powiedzieć, że to nie ma żadnego związku . Druga strona będzie używała wszelkich argumentów mówiąc, że jest w tym związek i jeszcze przywoła jakieś zdarzenia z czasu poprzedniego, które tam kiedyś miały miejsce, a których przyczyn szczerze nawet nie znam. Więc ktoś by to mógł określić, jako nieszczęśliwy zbieg okoliczności z punktu widzenia pana prezesa Modrzejewskiego. Z mojego punktu widzenia nie chcę tego komentować, bo wydaje mi się, że z mojego punktu widzenia, jak ja na to patrzę, to ja związku nie widzę, a przynajmniej nie widzę żadnych zależności pomiędzy zdarzeniami, które podjął UOP, a tym, co postanowiły władze spółki zbierając się dziś, jako Rada Nadzorcza w sprawie między innymi zmian w zarządzie.

KS: Czy nie jest tak, że zatrzymanie tak ważnego przedstawiciela polskiego życia gospodarczego, to jest jednak decyzja na najwyższym szczeblu. Przecież to nie jest pierwszy lepszy szef spółki, tylko szef największej spółki polskiej ?

WK: Ludzie wobec prawa powinni być równi, więc tutaj nie ma znaczenia, czy ktoś jest szefem spółki pośredniej, czy z pierwszych stron gazet. Jeżeli sprawy związane z jakimiś działaniami niezgodnymi z prawem, zawsze jeżeli chodzi o transfery finansowe, miały miejsce, to po prostu, nie wiem, czy mamy stosować jakąś inną, odrębną procedurę, jako państwo w stosunku do osób, które pełnią różnego rodzaju wysokie funkcje w różnego rodzaju spółkach i instytucjach i w ich przypadku tryb ma być inny niż w przypadku spółki, która sprzeniewierzyła jakieś zobowiązania podatkowe i praktycznie nikt nie jest w stanie wymienić jej nazwy . Chyba zasada równości wobec prawa powinna występować niezależnie od tego, kto gdzie siedzi.

KS: To jeszcze jedno pytanie, pan chce, żeby prezes ORLEN-u został odwołany ?

WK: Ja parokrotnie formułowałem opinie krytyczną wobec pana prezesa Modrzejewskiego oceniając jego działalność w tym przedsiębiorstwie i skutki tej działalności. Ale to jest tylko i tak trzeba to ocenić pogląd jednego z wiodących akcjonariuszy . Decyzje w tej sprawie będzie podejmowała Rada Nadzorcza, bo to jest jej kompetencja, Myślę, że Rada dość precyzyjnie zna pogląd jednego z akcjonariuszy, jakim jest Skarb Państwa wspomagany w tym zakresie przez Naftę Polską.

KS: I oczywiście tutaj jest cała misterna gra - z jednej strony przez obecny zarząd ORLEN-u, a z drugiej przez pana ministra ?

WK: Tutaj akurat w takiej spółce publicznej, aby uzyskać większość dla jakiegoś poglądu trzeba po prostu zbudować dla tego poglądu pewien sojusz innych akcjonariuszy . Myślę, że inaczej działać się w tym zakresie nie da. Więc nie kryjemy, że takie rozmowy prowadzimy z innymi akcjonariuszami, a drugiej strony wiem, że również pan prezes Modrzejewski prowadzi swoje rozmowy wędrując po różnych instytucjach. Jest jeszcze parę innych skomplikowanych historii, ponieważ tej spółce towarzyszy dość specyficzna umowa do reprezentowania swojego prawa do głosu na walnym zgromadzeniu, gdzie właściwie w skrajnym przypadku mogło być tak, że zarząd będzie głosował w swoje sprawie, to znaczy będzie wybierał Radę Nadzorczą, tak jest skonstruowana jedna z umów depozytowych ...

KS: To już są szczegóły, choć bardzo ważne.

WK: Ale one pokazują w jaki sposób próbowano użyć różnych narzędzi, żeby czuć się niezależnym, a czasami nawet bezkarnym . Więc w tej sprawie chcemy wykazać pewną determinację licząc na to, że inni akcjonariusze podzielą nasze argumenty .

KS: To jeszcze jedno pytanie, bo Trybuna opisuje historie pośrednika, spółki, która jest zarejestrowana na Cyprze i pośredniczy .80 % handlu ropy ma zmonopolizowane.

WK: Może 80, to chyba nie, bo to jest 7 milionów ton ropy z ponad 12 przerabianych przez Petrochemie Płocką i spółki zależne. To jest kolejny przykład instytucji pośrednika, który operuje na polskim rynku. Ja chciałem zwrócić uwagę na jedną rzecz, co prasa również odnotowała. W ostatnich miesiącach w Polsce były różne korporacje rosyjskie, które zajmują się eksportem ropy do Polski i wszystkie te korporacje dość otwarcie sformułowały pogląd, że w tych transakcjach handlowych one widzą możliwość handlowania dla Polski również bez instytucji pośredników . To zostało sformułowane otwarcie, a tutaj czytamy, co zresztą prezes Modrzejewski potwierdził, że zamierza podpisać kolejną długoterminową umowę z pośrednikiem. Powiem szczerze bez jakichkolwiek negocjacji. Bez rozmawiania na ten temat, przedstawiania tych racji instytucjom państwa, Skarbowi Państwa, ministrowi gospodarki, bo to w końcu jak niedawno przeżywaliliśmy pewną dysputę o gazie, to kwestia również dywersyfikacji dostaw ropy jest również ważna. I to też również się odbywa jakby po za kontrolą państwa . I na wyłączenie ryzyko przedstawiciele zarządu spółki PKN ORLEN. A zobowiązania pewnie są długoterminowe, transakcja duża chyba, bo pewnie idąca w miliardy dolarów . To też pewnie by wymagało pewnego wyjaśnienia jak i dlaczego tak się dzieje.

KS: Dziękuję. Nie można się połączyć z prezesem PKN ORLEN panem Modrzejewskim, dlatego, że jest w prokuraturze i w tej chwili jest przesłuchiwany. A bohaterem salonu jest pan profesor Rzepliński. To najpierw komentarz do słów ministra skarbu : " ...równi wobec prawa..." - czy są równi wobec prawa, czy są równi i równiejsi ?

Andrzej Rzepliński : Oczywiście są równi i równiejsi. To zupełnie zrozumiałe . Myślę, że miał pan rację pytając ministra o to, czy w sprawie jeszcze urzędującego prezesa PKN ORLEN, wcześniej osoby znaczącej w życiu publicznym Polski, nie był informowany przez służby kryminalne o zamiarze jego zatrzymania i przesłuchania. Najprawdopodobniej tak było. Są dwie możliwe hipotezy. Jedna taka, że to był zupełny zbieg okoliczności. Załóżmy, że przedwczoraj pan Wieczerzak powiedział przesłuchującym go oficerom UOP, o tym, że kilka lat temu pan Modrzejewski poinformował go o jakiejś możliwej zmianie na rynku kapitałowym korzystnej dla graczy na giełdzie, co jest oczywiście przestępstwem i co powinno zawsze powodować natychmiastowe wszczęcie postępowania karnego oraz postępowania o usunięcie takiej osoby z funkcji, która umożliwia jej dostęp do takich informacji. A być może właściwsza w moim przekonaniu jest druga hipoteza, że już wcześniej pan Wieczerzak o tym powiedział oficerom śledczym ...

KS: To sprawa z tym NFI jest znana od kilku lat .

AR: No więc właśnie i akurat wczoraj postanowiono skorzystać z tej informacji po to, żeby osłabić prezesa ORLEN-u na czas dzisiejszego posiedzenia. Czy on jest dobrym, czy nie dobrym prezesem, to oczywiście nie mnie to oceniać. Nie mam żadnych informacji na ten temat . Także zobaczymy, jakie będą dzisiaj decyzje Zarządu. Chociaż sądzę, że jakieś wykorzystanie tej sytuacji po to, żeby wzmocnić bardzo wyraźnie udział państwa w podejmowaniu decyzji w zakresie tej spółki kapitałowej nie jest właściwie. Albo idziemy w kierunku prywatyzacji, albo w kierunku renacjonalizacji, bo oczywiście zwiększenie wpływu państwa na decyzje personalne, to jest *de facto* forma renacjonalizacji, zawsze bardzo niebezpieczna dla życia gospodarczego.

KS: Jeśli chodzi o prawo i grę prawem, to w Polsce często taka gra się odbywa, czy nie ?

AR: Myślę, że nie częściej niż w państwach demokratycznych. Nie jesteśmy na pewno podobni tutaj do państw wschodnich, gdzie oczywiście to się odbywa na zasadach zupełnie sprzecznych z rządami prawa. Natomiast nie czarujmy się . Nie ma w tym zakresie równych wobec prawa. Są równiejsi i wobec nich o wiele ostrożniej podejmuje się decyzje i to osoby nie związane z aparatem ścigania decydują co z nimi można zrobić.

KS: Mam przed sobą list otwarty, który Fundacja Helsińska wystosowała do pani minister Barbary Piwnik i może zacytuję : "...mając to na uwadze i krytycznie oceniając działalność posła Andrzeja Leppera Komitet Helsiński ma wątpliwości, czy precedens uchylenia immunitety, aby umożliwić prokuraturze ściganie za wypowiedź wygłoszoną w czasie debaty parlamentarnej

dobrze przysłuży się wzmocnieniu demokracji w Polsce i czy będzie miało korzystny wpływ na poprawę obyczaju politycznego...". Dlaczego taki list otwarty Fundacja wystosowała ?

AR: Przede wszystkim dlatego, że nie uważamy żeby mieszanie prokuratury do debaty publicznej nawet prowadzonej na tak niskim poziomie, debaty parlamentarnej było właściwe. Parlament jest miejscem, gdzie można w zasadzie wszystko powiedzieć zupełnie bezkarnie . To po raz pierwszy stało się w Wielkiej Brytanii w 1689 roku, gdzie w słynnym Bill of Rights posłowie do Izby Gmin otrzymali pełen immunitet. Mogli nawet ostro wypowiadać się o królu, czy królowej. I tak jest we wszystkich krajach ustabilizowanych, dojrzałych demokracji. Jest tylko jeden wyjątek, kiedy można pociągnąć do odpowiedzialności karnej, a nie politycznej za wypowiedź z trybuny parlamentarnej, to jest wtedy, gdyby wzywał do zbrojnego oporu, do zamieszek, do przemocy. To jest ten jeden wyjątek, o którym wielokrotnie się wypowiadał Trybunał Europejski Praw Człowieka w sprawach choćby tureckich, czy paru innych. Orzecznictwo Trybunału Europejskiego jest tutaj ustabilizowane. Gdyby sprawa karna tego byłego wicemarszałka u nas rozwijała się w tym kierunku, że on by został skazany za tę wypowiedź u nas, to podejrzewam, że z dużym hukiem Polska przegra ten proces w Strasburgu ...

KS: To będzie proces o wolność słowa.

AR: I po co nam przegrany proces z takim panem w Strasburgu.

KS: Ale to już się stało, to już teraz nie można przywrócić mu immunitetu ?

AR: Można . Prokurator generalny może umorzyć sprawę, uznając, że to nie leży w jego kompetencji ściganie .

KS: Ale to wtedy byłoby tak, że raz postępuje w jeden sposób, a raz w inny ?

AR: Prokurator ma prawo się mylić i korygować swoje błędy, co jest zupełnie oczywiste. I takich decyzji umarzających postępowanie z różnych względów zapada codziennie bardzo wiele.

KS: To jest ciekawe, że wszystko można bezkarnie powiedzieć z trybuny sejmowej, czyli co można bezkarnie obrażać innych posłów, mówić, że brali łapówki, mówić dowolną rzecz ?

AR: Można. W moim przekonaniu jest to dopuszczalne, Natomiast są inne metody radzenia sobie przez parlament z takimi wypowiedziami.

KS: Jakie to metody ?

AR: Część z nich została już użyta przez polski parlament . Ten pan został pozbawiony funkcji wicemarszałka. Praktycznie jest izolowany przez, nie tylko liczących się polskich polityków, ale i innych polityków. Jest na pełnym marginesie. Toczy się przeciwko niemu szereg postępowań karnych o inne przestępstwa popełnione nie na trybunie sejmowej . I w tym zakresie oczywiście nie ma żadnych przeciwwskazań, aby poniósł on odpowiedzialność karną za to, co stanowi naruszenie prawa.

KS: Ale jak swojej godności ma obrażony poseł bronić ?

AR: Ma przede wszystkim poseł, czy polityk ma różne możliwości. W mediach może powiedzieć co o tym myśli, a poza tym ma proces cywilny, który może użyć po to, aby chronić swoje dobra osobiste. I do tego uciekają się politycy państw zachodnich.

KS: Czyli w tej chwili sytuacja powinna tak wyglądać, że Andrzej Lepper powinien dostać z powrotem swój immunitet ?

AR: W tej sprawie po prostu prokuratur może, ale nie musi wykorzystać z możliwości, którą stworzyło mu głosowanie w sejmie.

KS: Dziękuję za rozmowę.

2. POLITYK MUSI BYĆ ROZWAŻNY

Z Jerzym Wierchowiczem rozmawia Paulina Bolibrzuch

Paulina Bolibrzuch: Premier ma kredyt w banku kontrolowanym przez przedsiębiorcę prowadzącego interesy z rządem. Jak to ocenić?

Jerzy Wierchowicz: Nie jest to najszcześniejsza sytuacja, ale też nie wytaczałbym wielkich armat, mówiąc, że premier nie może wziąć kredytu. Trzeba zachować zdrowy rozsądek.

To znaczy?

Premier na pewno nie powinien zaciągać kredytu wszędzie tam, gdzie dają mu bardzo dogodne warunki. Wysokiej rangi polityk musi mieć świadomość tego, że jego sytuacja różni się od sytuacji zwykłego obywatela. Nie może brać pod uwagę tylko tego, że jakiś kredyt jest atrakcyjny. Polityk jest pod ciągłym ostrzałem opinii publicznej. Jeśli nie będzie roztropny, narazi się na to, co spotyka w tej chwili Millera.

Nie powinno się go krytykować?

Słowa potępienia są nadgorliwością. Ale na pewno polityków obowiązują wyższe normy etyczno-moralne. Nie oznacza to jednak, że można mu zarzucać wyrachowanie czy czerpanie z tego tytułu korzyści. Potrzeba po prostu zdrowego rozsądku, więcej rozważli po stronie polityków.

Przypadek premiera nie jest odosobniony. Wciąż pojawiają się informacje o powiązaniach wielkiego biznesu z polityką.

Niestety tak. Czasem mamy nawet do czynienia z korupcją. Niestety nie pomoże tu tylko uchwalanie nowych praw. Mamy przecież cały szereg zapisów regulujących relacje gospodarki z polityką...

...które średnio się sprawdzają. Może nadszedł czas, by zakazać takich związków i karać tych wszystkich, którzy zostaną przyłapani?

One zawsze będą istniały. Tego się nie da uniknąć. Ważne, żeby osoby sprawujące władzę odsunąć od wpływu na decyzje dotyczące np. ich własnej działalności gospodarczej. To jest taka sfera, którą trzeba pozostawić etyce, przyzwoitości i uczciwości polityków.

To wystarczy?

Może to brzmi dosyć niewiarygodnie, ale myślę, że większość polityków jest rzetelna, uczciwa, przyzwoita i myśląca. A to oznacza, że niepotrzebne im są takie kłopoty, jakie dzisiaj ma Miller. Ustawowo więcej już się zrobić nie da. Mamy jawność majątkową polityków, szereg zakazów dotyczących łączenia funkcji w samorządach z funkcjami w sferze gospodarki. Jeszcze raz powtarzam: więcej zdrowego rozsądku.

Nie jest Pan zbyt optymistą?

Oczywiście pamiętam choćby o tym, że w poprzedniej kadencji parlamentu nie wszyscy posłowie potrafili się wytłumaczyć z olbrzymiego majątku. Albo o podejrzeniu wywierania nacisków na prokuraturę czy urzędy skarbowe sprawdzające dochody polityków. To są przykre doświadczenia, ale nigdzie się nie da ich uniknąć. Dlatego tak ważna jest etyka. Jeśli politycy, i patrzące na ich ręce społeczeństwo, nie będą uważali takich sytuacji za dwuznaczne i niedopuszczalne, to niczego nie uda się nam zmienić. •

[About this Web Site](#) | [Sources and Authors](#) | [Favourites](#) | [FineArtsGallery](#) | [Movies](#)
[PhotoGallery](#) | [and my Letters...](#) | [GoToSlawek](#)

Copyright © 2000-2003; and my Letters... All rights reserved